

פדיון – מומר לתאבון / ממומר להכעיס

ההוא גברא דזבין נפשיה ללודאי אומא האוכלת בני אדם.

אתא השבוי לקמיה דרבי אמי אמר ליה" פירקן פדני מהם

אמר תנן המוכר עצמו ואת בניו לעובדי כוכבים אין פודין אותו אבל פודין את

הבנים משום קלקולא שלא יוטמעו בעובדי כוכבים, וילמדו ממעשיהם. ובחיי אביהן ליכא

למיחש להכי, דמנטר להון אבהון: וכ"ש הכא דאיכא קטלא!

אמרו לי רבנן שרצו למנועו מלפדות לר' אמי - האי ישראל מומר הוא דקא חזו ליה

דקאכיל נבילות וטריפות

אמר להו אימא ליתאבון הוא דקאכיל

אמרו ליה והא זמנין דאיכא היתירא ואיסורא קמיה ושביק היתירא ואכיל איסורא

אייל רב אמי לשבוי זיל לא קא שבקי לי דאפרקינך.

ר"ל מכר את עצמו ללודאי

ריש לקיש זבין נפשיה ללודאי קצא. שקל בהדיה חייטא שק קשור וגלגלתא עיגול

של אבן או עופרת אמר גמירי דיומא בתרא קודם שהורגין אותו כל דבעי מינייהו עבדי

ליה, כי היכי דליחול שימחול אדמיה.

יומא בתרא אמרו לודאי ליה מאי ניחא לך רצונך האחרון?

אמר להו בעינא אקמטינכו לקשור אתכם ואותבינכו ולהשיבכם

חייטא ופלגא מכה וחצי בשק זה והסכימו.

קמטיניהו ואותביניהו כל חד מינייהו. כד מחייה חד חייטא נפק נשמתייה מת.

חרקיניה לשיניה א"ל אחוכי קא מחייכת בי! אכתי פש לך גבי פלגא דחייטא,

קטליניהו כולהו נפק ואתא.

יתיב קאכיל ושותי כל ימינו כל מה שהיה משתכר לא היה מצמצם להצניע ליום מחר אמרה

ליה ברתייה לא בעית מידי למזגא כר או כסת לישון עליה!

אמר לה בתי קציכריסטי כרי שומן כי נח נפשיה שבק קבא דמוריקא כרכום קרא

אנפשיה ועזבו לאחרים חילם:

מתניתין

המוכר את שדהו לעובד כוכבים, לוקח קצא מן העובד כוכבים ביכורי פירות הראשונים

אפילו בדמים יקרים ומביא ממנו בכורים מפני תיקון העולם שלא יהא גיל למכור קרקע

בא"י לעובד כוכבים וגם אם מכר יטריח לחזור אחריה ולפדות

גמרא

דיני קרקע של נכרי

הגמרא דנה אם יש לגוי קנין בארץ ישראל להפקיע למעשר ולחפור בורות, שיחין

ומערות, כדלהלן:

רבה	אין - כי לי הארץ לי קדושת	לחפור בה בורות שיחין ומערות
ר"א	יש - דגנך ולא דגן עובד כוכבים	אין - שנאמר לה' הארץ

במאי קמיפלגי: מ"ס דגנך ולא דגן עובד כוכבים

ומר סבר דיגונך מירוח ולא דיגון עובד כוכבים.

אמר רבה מנא אמינא לה:

דתנן הלקט והשכחה והפאה סתמן הפקר ופטורין מן המעשר של עובד כוכבים חייבין

במעשר אלא א"כ הפקר.

היכי דמי:

אילימא דישראל שהניחן בשדהו וליקטיניהו עובד כוכבים וחזר היהודי וקנה מהגוי

(קושיא) א"כ איך שנינו "אלא א"כ הפקר", הא כל לקט ושכחה ופאה מפקרי וקיימי!

אלא לאו בשדה דעובד כוכבים לא מיפקד להניח פאה ולקט, לא חייל עלייהו שמא

וליקטיניהו עניי ישראל - וכיון דעובד כוכבים לא מיפקד להניח פאה ולקט, לא חייל עלייהו

שמא, אא"כ הפקירן עובד כוכבים ממש, לשם הפקר, ולא לשם פאה להניח סתם

טעמא דהפקיר הא לא הפקיר חייב אלמא, שדה העובד כוכבים חייבת במעשר

(דחיה) לעולם דישראל שהניחן בשדהו וליקטיניהו עובד כוכבים וחזר היהודי וקנה

מהגוי ודקא אמרת איך שנינו אלא א"כ הפקר הא מפקרי וקיימי! - נהי דמפקרי

אדעתא דישראל, אדעתא דעובד כוכבים מי מפקרי.

ת"ש ישראל שלקח שדה מעובד כוכבים עד שלא הביאה שליש ושהתה

אצלו בידו של ישראל עד שהביאה שליש, וחזר ומכרה לו הישראל לעובד כוכבים

משהביאה שליש - אם בא ישראל ולקח מן העובד כוכבים מאותן הפירות ומירחן חייבת

במעשר שכבר נתחייבה - לא נתחייבה לא.

(דחיה) הכא במאי עסקינן, בסוריא - מעשר דידה מדרבנן, ושם יש קנין ביד עובד כוכבים

להפקיע - וקסבר כיבוש יחיד לא שמיה כיבוש

[עד כאן דף מז עמוד א]

תא שמע ישראל ועובד כוכבים שלקחו שדה בשותפות אין לך כל חטה

וחטה שגדלה באותו שדה שאין חציה טבל וחציה חולין, שמעורב בו חלקו של גוי הפטור

ממעשר וחלקו של היהודי שחייב במעשר: ומה דינך:

רבי: טבל וחולין מעורבין זה בזה וישראל צריך לעשר את שלו מיניה וביה - אין ברירה

רבן שמעון בן גמליאל: של עובד כוכבים פטור ושל ישראל חייב - יש ברירה

דכולי עלמא יש קנין לעובד כוכבים בא"י להפקיע מיד מעשר

(דחיה) הכא נמי בסוריא, וקסבר כיבוש יחיד לא שמיה כיבוש

ת"ש המוכר שדהו לעובד כוכבים לוקח ומביא ביכורים מפני תיקון

העולם מפני תיקון העולם אין, מדאורייתא לא אי אין קנין לעובד כוכבים להפקיעה

מקדושתה, הויה לה לענין קדושתה ברשות ישראל, כאילו משכנה, וכיון דביכורים מצוה דרמיא

עליה היא ולא טבלי לאסור פירות באכילה מיחייב ליקח ולהביא, ולא דמי למעשר, דמעשר

טביל ואסר ליה באכילה ולא מצוה דרמיא עליה היא.

(דחיה) לא אמר רב אשי שתי תקנות הוו - מעיקרא הוו מייתי מדאורייתא כיון

דחזו דקא מקרי מזדמן לפעמים קצד ומזבני דסברי בקדושתיהו קיימן אין אנו נענשין

בדבר - (1) תקינו להו דלא ליתו למנה ביכורים.

כיון דחזו דמאן דלא סגי ליה, מזבן וקא משתקען ביד עובדי כוכבים - (2) הדר

תקינו להו דליתו למנה ביכורים.

קצ תוספות ד"ה לוקח ומביא בכורים. זו גירסת הקונט' דקנסינ ליה לחזור וליקח ממנו אבל כולי האי לא קנסינ ליקח ממנו להפריש תרומות ומעשרות. ואומר ר"ת דברוב ספרים לא גרסינ ומביא בוי"ו והכי קאמר כל אדם הלוקח ממנו מביא בכורים לא שנא מוכר לא שנא אחר ורבינו חננאל גרס הלוקח מביא כו' וכן בירושלמי קצ מהר"ם שי"ף

המוכר שדהו לפירות - קנין פירות אם כקנין הגוף או לא

איתמר המוכר שדהו לפירות בלבד שיאכל הקונה פירותיה עד לזמן קצוב, ותחזור השדה לבעליה.

ר' יוחנן אמר מביא הקונה ששדה קניה לו לפירות וקורא מקרא ביכורים - קנין פירות שיש לו בשדה כקנין הגוף דמי

ריש לקיש אמר מביא הקונה ואינו קורא - משום דקנין פירות לאו כקנין הגוף דמי. (קושיא) ולביתך מלמד שאדם מביא ביכורי אשתוקצא ביכורים משדה נכסי מלוג שיש לו בה קנין פירות בלבד וקורא

א"ל שאני התם דכתיב ולביתך לרבות וממה שהוצרך נלמד להיפך שקנין פירות לאו כקנין הגוף.

[ואיכא דאמרי] (קושיא) ולביתך מלמד שאדם מביא ביכורי אשתו וקורא, התם הוא דכתיב ולביתך אבל בעלמא בסתם שדה לפירות לא יקרא.

אמר ליה טעמא דידי נמי מהכא קאמינא שקנינו בה כקנין הגוף הוא בכל קנין פירות (קושיא) היה בא בדרך וביכורי אשתו בידו ושמע שמתה אשתו: מביא וקורא - מתה אין לא מתה לא

(תירוץ) ה"ה דאע"ג דלא מתה - ומתה אצטריכא ליה סד"א ליגזור באופן כזה שבלקחת הפירות השדה של אשתו, ובשעת הבאה השדה שלו, שלא יקרא משום דרבי יוסי בר חנינא דאמר בצרן ושגרן קצא ביד שליח ומת שליח בדרך - מביא ואינו קורא שנאמר ולקחת והבאת עד שתהא לקיחה והבאה באחד - קמ"ל

[עד כאן דף מז עמוד ב]

וקשה לרבינו תם למאי דחשיב לבצירה לקיחה למה ליה למימר ומת שליח הוה ליה למתני בצרן הוא ושגרן ביד השליח או שבצרן שליח והביאן הוא וי"ל דאשמועינן רבותא דאע"ג דמת שליח וגמרו הבעלים הבאה דאיכא לקיחה ומקצת הבאה בבעלים אפי' הכי אינו קורא דבעינן לקיחה וכל הבאה באחד ואי גרסינן או מת אתי נמי שפיר, וזו אף זו קתני ור"ת מפרש דבצירה לאו היינו לקיחה ובצרן אורחא דמילתא נקט שבעלים בוצרים כדי לעשות בעין יפה לפי שאין שיעור לבכורים ולקיחה היינו לקיחה מתוך הבית וחדא קתני בצרן ושגרן ביד השליח ומת שליח בדרך דאז הוא רגילות שמביאן אחר ולא הוי לקיחה והבאה באחד

ניתן לקבל את סיכומי 'שקלא וטריא' השבועיים על הדף היומי במייל arielmarcus5518@gmail.com - נשמח לקבל הערות ותיקונים.

^{קצא} תוספות ד"ה ולביתך מלמד שאדם מביא בכורי אשתו. וא"ת נהא מן התורה אין לבעל פירות בנכסי אשתו אלא תקנתא דרבנן בעלמא היא א"כ ע"כ גזירת הכתוב הוא ויש לומר דרך נשים שמתנות פירות לבעליהן וכי האי גוונא איירי קרא וכענין זה אמרינן בריש קידושין (דף ד.) אי כתב רחמנא מעשה ידיו לאביה דקא מיתזנא מיניה ואע"ג דמדאורייתא אינו חייב במזונות בתו אלא דאורחא דמילתא הוא שהוא זן אותה.

^{קצא} תוספות ד"ה בצרן ושגרן ביד שליח. פי' רבינו שמואל בהספינה (ב"ב פא:) בצרן הבעל [הבית] ושגרן ביד שליח, דאם בצרן שליח והביאן השליח בירושלים, שליח ודאי אין יכול לקרות